

GÖTA HOVRÄTT
Avdelning 1
Rotel 14

BESLUT
2009-03- 13
Jönköping

Mål/Ärende nr
Ö 2070-08

Sid 1 (6)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts slutliga beslut 2008-06-26 i ärende K 2257-07, se bilaga A

KLAGANDE

Dagöplast AB:s konkursbo, 556487-9616, Gördsbyn, 671 93 Arvika
Konkursförvaltare: advokaten J

MOTPART

Staten genom Skatteverket, Skattekontor Mitt Örebro, 701 87 Örebro

SAKEN

Twistig fordran i konkurs

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten lämnar överklagandet utan bifall.

Dok.Id 91447

Postadress	Bestöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2223	Hovrättsgränd 4	036-15 65 00	036-15 65 36	måndag – fredag
550 02 Jönköping		E-post: gota.hovratt@dom.se		09:00-16:00
		www.gotahovratt.se		

BAKGRUND

Dagöplast AB beviljades företagsrekonstruktion den 22 mars 2007 och försattes i konkurs den 21 augusti samma år. Den 21 februari 2008 beslutade tingsrätten att bevakningsförfarande skulle äga rum i konkursen. Staten genom Skatteverket (Skatteverket) bevakade i konkursen bl.a. en fordran om 171 491 kr och yrkade att beloppet skulle utgå med förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970:979). Konkursförvaltaren anmärkte mot den förmånsrätt som Skatteverket härvid gjort gällande. Efter förliknings-sammanträde hänsköts frågan om förmånsrätt till rättens prövning. I det överklagade beslutet fastställde tingsrätten att bl.a. den bevakade fordran om 171 491 kr ska vara förenad med förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen.

YRKANDEN M.M. I HOVRÄTTEN

Dagöplast AB:s konkursbo (Dagöplast AB) har yrkat att hovrätten ska ogilla Skatteverkets yrkande om förmånsrätt såvitt avser beloppet 171 491 kr.

Tillsynsmyndigheten har yttrat sig, men avstått från att uttala sig i sakfrågan.

HOVRÄTTENS SKÅL

Dagöplast AB har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Det förhållandet att en konkurs föregåtts av en företagsrekonstruktion innebär inte med automatik att staten har någon form av förtur till betalning avseende under företagsrekonstruktionen utbetalad lönegaranti. Huvudregeln i förmånsrättslagen för att bestämma förmånsrättens omfattning är i stället densamma som i en vanlig konkurs. De fordringar som tjänats in senare än tre månader före konkursansökan omfattas av förmånsrätt, tillsammans med fordringar som tjänats in inom en månad från konkursutbrottet. Förmånsrätten för semesterfordringar utgår även de från dagen för konkursansökan.

Samtidigt finns det en valrätt för arbetstagarna; alternativregeln i 12 § första stycket 5 p. förmånsrättslagen. Om det skulle vara mer förmånligt för en arbetstagare får denne i stället välja att låta tiderna för förmånsrätten utgå från dagen för ansökan om företagsrekonstruktion. Förmånsrätten kan alltså i praktiken bli olika för olika arbetstagare;

allt utifrån vad som är mest förmånligt för den enskilde arbetstagaren. Alternativregeln kan inte tillämpas vad gäller exempelvis semesterförmåner. Enligt Dagöplast AB:s bedömning är det endast arbetstagaren som kan utnyttja alternativregeln – staten kan inte åberopa denna. Om statens anspråk på lönegarantiregress står emot en enskild arbetstagers anspråk på förmånsrätt för lönefordran, är det arbetstagarens val som tar överhanden. Det är av den anledningen som regeln är utformad som en rättighetsregel för den enskilde. Det är således arbetstagaren som har att avgöra vad som är mest förmånligt för honom eller henne. Av samma skäl bör huvudregeln gälla även i den aktuella situationen, då ingen enskild arbetstagare har någon anledning att göra ett val. Enligt Dagöplast AB:s uppfattning förutsätter alternativregelns tillämpning att en enskild arbetstagare gör ett annat val än vad som följer av huvudregeln. Statens regress på utbetalad lönegaranti under företagsrekonstruktionen är en oprioriterad fordran med tillämpning av huvudregeln.

Hovrätten gör följande bedömning.

I 12 § första stycket 1 p. förmånsrättslagen (1970:979) stadgas att allmän förmånsrätt följer med arbetstagers fordran på lön eller annan ersättning på grund av anställningen. Enligt 2 p. omfattar förmånsrätten fordringar som belöper på tiden före konkursbeslutet och inom en månad därefter. Som huvudregel får fordringarna enligt 3 p. dock inte ha intjänats tidigare än tre månader innan konkursansökan kom in till tingsrätten. Om konkursansökan lämnas in inom ett år från det att en företagsrekonstruktion upphörde, följer emellertid av alternativregeln i 5 p. – om det är mer förmånligt för arbetstagaren – att konkursansökan ska anses ha gjorts då ansökan om företagsrekonstruktion skedde.

Enligt 7 § andra stycket lönegarantilagen (1992:497) lämnas vid företagsrekonstruktion betalning enligt garantin för sådan fordran på bl.a. lön som skulle ha haft förmånsrätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen om arbetsgivaren i stället hade försatts i konkurs. Av 28 § lönegarantilagen framgår att staten i fråga om utbetalat garantibelopp inträder i arbetstagarens rätt mot gäldenären. Den sistnämnda bestämmelsen kan ses som ett särskilt reglerat exempel på principen i 3 § förmånsrättslagen, där det stadgas att

förmånsrätten består, även om fordringen överlåts eller tas i anspråk genom utmätning eller på annat sätt övergår till annan.

I förevarande fall har betalning enligt garantin utbetalats med stöd av 7 § andra stycket lönegarantilagen. Att så har skett innebär emellertid inte att arbetstagaren eller konkursförvaltaren ska anses ha valt att i förmånsrättsligt hänseende tillämpa alternativregeln i stället för huvudregeln. Lönegarantin har inte betalats ut som följd av en förmånsrätt, utan på grund av den fingerade förmånsrätt som framgår av den aktuella bestämmelsen i lönegarantilagen (se Erik Danhard, Lön i företagsrekonstruktion, 2005, s. 109). Det har således inte varit nödvändigt att konstatera att förmånsrätt föreligger för att besluta om utbetalning enligt lönegarantilagen.

Dagöplast AB har gjort gällande att en tillämpning av alternativregeln i 12 § första stycket 5 p. förutsätter att den enskilde arbetstagaren har gjort ett val att så ska ske (se Danhard, s. 108). Det är ostridigt att de arbetstagare som detta ärende avser inte har gjort något sådant val och inte heller haft anledning till detta. Frågan är då om staten under dessa omständigheter har rätt att åberopa alternativregeln för sin regressrätt.

Vad Dagöplast AB har anfört i fråga om att alternativregeln i 12 § första stycket 5. förmånsrättslagen bör betraktas som en rättighetsregel att användas för den enskilde arbetstagaren har naturligtvis fog för sig. Detta behöver dock enligt hovrättens bedömning inte nödvändigtvis innebära att regeln måste åberopas av den enskilde arbetstagaren; att denne måste göra ett aktivt val av vilken tidsperiod för intjänande av lön som förmånsrätten ska omfatta och att huvudregeln automatiskt ska tillämpas om så inte har skett. Bestämmelsen är inte uttryckligen utformad på sådant sätt. Tvärtom ger dess ordalydelse vid handen att det alternativa beräkningssättet ska tillämpas, under förutsättning att detta objektivt sett leder till ett mer förmånligt resultat för arbetstagaren. Att denna distinktion i praktiken oftast torde sakna betydelse är en annan sak. Frågan skulle dock ställas på sin spets i ett fall där det är uppenbart att det vore mest förmånligt för arbetstagaren att tillämpa alternativregeln, men denne trots detta inte gör ett uttryckligt val att så ska ske.

Att alternativregeln i första hand är en rättighetsregel att användas för den enskilde arbetstagaren behöver inte heller medföra att staten i en regressituation som den som nu är aktuell är förhindrad att åberopa bestämmelsen. I det nu aktuella fallet gäller enligt 28 § lönegarantilagen att staten i fråga om utbetalat garantibelopp inträder i arbetstagarens rätt mot gäldenären. Utformningen av denna bestämmelse ger i sig inte vid handen att staten bör fränkännas motsvarande rätt som arbetstagaren har enligt 12 § första stycket 5 p. förmånsrättslagen att välja vilken tidsperiod för intjänande av lön som förmånsrätten ska omfatta.

I förevarande fall torde det stå alldeles klart att det för arbetstagarnas del hade varit mer förmånligt med en tillämpning enligt alternativregeln i 12 § första stycket 5 p förmånsrättslagen, om de hade haft anledning att jämföra denna med en beräkning enligt huvudregeln. Även för statens del – som enligt 28 § lönegarantilagen har inträtt i arbetstagarens rätt mot gäldenären – är alternativregeln mest förmånlig. Genom Skatteverket har staten också hävdats att denna regel ska tillämpas; staten har således gjort ett uttryckligt val. Med hänsyn till hur de aktuella bestämmelserna är utformade finner hovrätten att statens regressfordran med anledning av utbetalade lönegarantimedel under sådana förhållanden bör – i avsaknad av uttryckligt stöd för en annan tolkning – omfattas av förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen.

Inom parentes kan dock i detta sammanhang nämnas en lagändring som trätt i kraft den 1 januari 2009. Den nya bestämmelsen innebär att staten i en konkurs eller en företagsrekonstruktion numera inte inträder i arbetstagarens rätt enligt 12 och 13 §§ förmånsrättslagen (se 28 § första stycket 2 p. lönegarantilagen). Bestämmelsen är emellertid inte tillämplig i detta fall.

Dagöplast AB:s överklagande ska på grund av det anförda lämnas utan bifall.

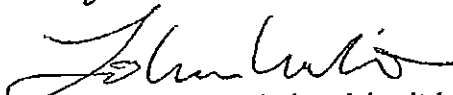
GÖTA HOVRÄTT
Avdelning 1

BESLUT
2009-03-13

Sid 6
Ö 2070-08

HUR MAN ÖVERKLAGAR; se bilaga B.

Överklagande senast den 14 april 2009

I hovrättens avgörande har deltagit hovrättslagmannen Per-Göran Öjeheim, hovrättsrådet Martin Andersson (referent) och tf. hovrättsassessorn Johan Norrlin.

Enhälligt.